

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Themazetting voor projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek in 2021

Samenvatting

- De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan de themazetting voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek in 2021
- De Vlaamse minister bevoegd voor Onderwijs wordt gelast de oproep- en toewijzingsbeslissing

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Om de implementatie van de beleidskeuzes met betrekking tot onderwijs in het regeerakkoord en de beleidsnota Onderwijs voor de periode 2019-2024 te ondersteunen met wetenschappelijke kennis, en om flexibel te kunnen inspelen op acute kennisnoden, wenden we in 2021 het besluit van de Vlaamse regering tot regeling van de procedure voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (OBPWO) aan voor het toekennen van subsidies voor de uitvoering van onderwijsonderzoek. Hiertoe keurde de Vlaamse Regering op 18 september 2020 de aanpassing van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 1994 voor Onderwijskundig Beleids- en Praktijkgericht Onderzoek definitief goed.

Conform artikel 4 van het aangepaste besluit beslist de Vlaamse Regering finaal over de prioritaire onderzoeksthema's voor de jaarlijkse oproep tot onderzoeksvorstellen, en de bijhorende budgettaire verdeling tussen kortlopend en langlopend onderzoek. Dit gebeurt na het advies van de Vlaamse Onderwijsraad.

De ontwerp-themazetting werd reeds als mededeling geagendeerd op de vergadering van de Vlaamse Regering op 2 oktober 2020. De leden van de Vlaamse Regering hebben akte genomen van deze ontwerp-themazetting.

Dit dossier heeft betrekking op ISE 4.3 "Ondersteuning van het beleid".

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Met betrekking tot de themazetting 2021 verwijzen we naar het besluit van de Vlaamse regering tot regeling van de procedure voor de projecten van het onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek (BVR van 7 september 1994, zoals gewijzigd op 18 september 2020).

Conform het aangepaste besluit wordt minstens één keer per jaar een aantal onderzoeksthema's vastgelegd in een themazetting. De themazetting voor projecten in 2021 werd voorbereid door een ad hoc beleidscommissie, bestaande uit ambtenaren van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming en leden van de onderwijsinspectie. Ook werd er op 2 oktober 2020 advies gevraagd aan de Vlaamse Onderwijsraad over deze themazetting. Dit advies werd verleend op 22 oktober 2020.

Algemeen beschouwd, staat de Vlor positief tegenover de voorliggende themazetting. Hij acht de voorgestelde thema's relevant. Het advies heeft tot aanpassingen in de formulering in voorliggende themazetting geleid. Er werden geen fundamentele aanpassingen gevraagd. Deze aanpassingen hebben geen impact op de verdeling van de budgetten over de thema's, noch op het globale bedrag. Naast enkele verduidelijkingen (onder meer voor thema 4, en 6), zijn ook inhoudelijke aanpassingen doorgevoerd, met name voor thema 5, 7 en 8.

In zijn advies suggereert de Vlor bijkomende onderzoeksthema's, zoals onderzoek naar diversiteit in het lerarenberoep. We onderschrijven het belang van dit thema. Momenteel zet het departement van Onderwijs en Vorming een instrument op om de instroom van leraren te monitoren naar etnische achtergrond. Indien deze monitor leidt tot bijkomende kennisvragen, kunnen deze in toekomstige themazettingen opgenomen worden. In zijn advies betreurt de Vlor dat voornamelijk thema's over het leerplichtonderwijs opgenomen zijn. Het beschikbare budget liet niet toe om meer thema's op te nemen in deze themazetting. Bij de toekomstige themazettingen zullen deze aandachtspunten meegenomen worden. Het resterende budget voor bijkomende OBPWO-oproepen in 2021 zal afhankelijk zijn van de toegekende projecten voor voorliggende themazetting.

Met betrekking tot **thema 1** "de doorlichting als hefboom voor een betere onderwijskwaliteit" en **thema 2** "de ontwikkeling van een instrument om de effectiviteit van leraren(teams) in kaart te brengen" vraagt de Vlor onder andere een duidelijkere contextualisering, een grotere erkenning van de relevante actoren en een verfijning van de kennisvragen. De achterliggende bezorgdheden bij de geformuleerde vragen bij beide thema's zullen meegenomen worden in de opvolging van de onderzoeksprojecten, maar nopen niet tot een aanpassing van de themazetting.

De verwachting in thema 1 om aanbevelingen over gestandaardiseerde, genormeerde en gevalideerde toetsen te formuleren is volgens de Vlor een voorafname op het beoogde onderzoek. De Vlor vraagt na te gaan in welke mate dergelijke toetsen kunnen bijdragen tot kwaliteitsgroei. Dit advies wordt in deze themazetting niet gevolgd, aangezien dit een bijkomende onderzoeksvraag inhoudt en dit binnen de tijd en het voorziene budget en timing niet mogelijk is om adequaat te beantwoorden. Er zal wel verkend worden door het universitair steunpunt voor de ontwikkeling van gestandaardiseerde, genormeerde en gevalideerde net- en koepeloverschrijdende toetsen in Vlaanderen in welke mate de toetsen een impact hebben om de interne kwaliteitszorg.

In **thema 5** wordt gefocust op de kwaliteit van het buitengewoon onderwijs. Naar aanleiding van het advies werden de kennisvragen met betrekking tot de handelingsplanning en voor leerlingen met een individueel aangepast curriculum (IAC) in scholen voor gewoon onderwijs versterkt. Ook werd de kennisvraag m.b.t. leerwinstmeting in het buitengewoon onderwijs gepreciseerd.

Tot slot adviseert de Vlor om in **thema 7 en 8** over gecombineerd leren (blended learning) voldoende aandacht te besteden aan de vormende dimensie van onderwijs en de vraag naar wenselijkheid van gecombineerd leren (blended learning) voorop te stellen. Gelet op de looptijd van het onderzoek en de noden in het onderwijsveld wordt dit niet als een aparte vraag opgenomen, maar volgen we de suggestie

van de Vlor om de vraag: “welke vormen van gecombineerd leren (blended learning) het fundamentele recht op onderwijs voor alle leerlingen maximaliseren” expliciet op te nemen.

Voorliggende themazetting (zie bijlage 1) bevat kennisvragen voortkomend uit de prioriteiten uit de beleidsnota Onderwijs voor 2019-2024 en die wetenschappelijk onderzoek of de vertaling ervan naar de onderwijspraktijk vragen.

Deze themazetting bevat vragen ter ondersteuning van de beleidsontwikkeling, van de implementatie van beleidsmaatregelen door het onderwijsveld en ter versterking van de handelingsbekwaamheid van leraren(teams).

In de themazetting worden per thema de kennisvragen, verwachte resultaten en mogelijke gebruikers van de onderzoeksresultaten weergegeven. Hoewel de aanleiding voor een thema praktijk- of beleidsgericht kan zijn, verwachten we bij alle thema's aanbevelingen voor praktijk én beleid op basis van de resultaten.

De themazetting bepaalt ook de looptijd (kort of lang) van een onderzoek en een raming van het benodigde budget.

In de onderstaande tabel wordt per thema de essentiële informatie gegeven: aard van de aanleiding (praktijk- of beleidsgericht), de verwijzing naar de beleidsnota, de verwachte outputs, de looptijd van het onderzoek en het maximale budget. In de themazetting in bijlage wordt elk thema uitgebreid toegelicht. Het totaal benodigde budget voor het uitvoeren van het geheel van deze projecten bedraagt 1.5 miljoen euro.

	Onderwerp	Aanleiding	Relevantie	Verwachte outputs	Looptijd in maanden	Budget (*1000€)
1	De doorlichting als hefboom voor een betere onderwijskwaliteit	Beleid	BBT OD1.4: Ondersteuning en externe kwaliteitscontrole van scholen versterken	Beleidsaanbevelingen Aanbevelingen voor alle stakeholders, inclusief beleidsmakers	24	250
2	Effectiviteit van ondersteuning van leraren(teams): ontwikkeling van een bruikbaar instrumentarium	Beleid	BBT OD1.4: Ondersteuning en externe kwaliteitscontrole van scholen versterken BBT OD3.1: Een pragmatisch en realistisch begeleidingsdecreet invoeren	Onmiddellijk toepasbaar instrumentarium voor beleidsmakers en PBD's	12	110
3	Effectieve leeromgevingen in de B-stroom van het secundair onderwijs	Praktijk	BBT OD1.8: De kwaliteit van de uitstroom van het secundair onderwijs versterken	Didactische wenken voor leraren(teams). Aanbevelingen voor alle stakeholders, inclusief beleidsmakers	36	370
4	Versterken van de handelingsbekwaamheid van leraren inzake evaluatie van leerlingen	Praktijk	BBT OD2.2: Nascholing en professionalisering van leraren en directies dichterbij de onderwijspraktijk brengen	Didactische wenken voor leraren(teams). Aanbevelingen voor alle stakeholders, inclusief beleidsmakers.	24	220

5	Sterk buitengewoon onderwijs door in te zetten op kwaliteitsontwikkeling	Beleid	BBT OD3.1: Een pragmatisch en realistisch begeleidingsdecreet invoeren	Aanbevelingen voor alle stakeholders, inclusief beleidsmakers	18	170
6	Effectieve praktijken ter preventie en aanpak van spijbelen en vroegtijdig schoolverlaten	Praktijk	BBT OD3.2: Effectieve en efficiënte leerlingenbegeleiding realiseren	Didactische wenken voor leraren(teams). Aanbevelingen voor alle stakeholders, inclusief beleidsmakers	18	160
7	Gecombineerd leren (blended learning) in het secundair onderwijs: kenmerken, vormen en randvoorwaarden	Praktijk	BBT OD3.3: We streven naar een veilige en gezonde leer- en werkomgeving Relance	Didactische wenken voor leraren(teams) Aanbevelingen voor alle stakeholders, inclusief beleidsmakers	12	110
8	Gecombineerd leren (blended learning) voor de specifieke doelgroep van laaggeletterde volwassenen en NT2	Praktijk	BBT OD3.3: We streven naar een veilige en gezonde leer- en werkomgeving Relance	Didactische wenken voor leraren(teams). Aanbevelingen voor alle stakeholders, inclusief beleidsmakers.	12	110

